

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

освітній рівень – бакалавр

на тему: **«Теорія м'якої сили Джозефа Ная та її китайська інтерпретація»**

Виконав/ла:

Студент 4 року навчання  
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини,  
суспільні комунікації та регіональні студії»  
Закс Єгор Олександрович

Керівник

Микал Олена Костянтинівна  
Кандидат історичних наук, Доктор філософії (ун-  
т Васеда)

**Київ - 2023 р.**

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП</b>	<b>3</b>
<b>Розділ 1. Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження. Пояснення вживаних наукових термінів</b>	<b>7</b>
1.1. Опис категоріально-понятійного апарату дослідження	7
1.2. Обґрунтування обраної для дослідження методології	8
<b>Розділ 2. Інтерпретація західної теорії м'якої сили у китайський контекст</b>	<b>10</b>
2.1. М'яка сила у китайській мові: варіанти перекладу	10
2.2. М'яка сила у китайському науковому дискурсі: історія інтерпретації терміну, дефініції, школи розуміння	11
2.3 М'яка сила у китайському політичному дискурсі, використання терміну китайськими літерами	17
<b>Розділ 3. Унікальність китайської теорії м'якої сили</b>	<b>31</b>
3.1. Теоретичні особливості китайської інтерпретації теорії Джозефа Ная	31
3.2. Китайська інтерпретація теорії Джозефа Ная: теоретична автономність	33
<b>ВИСНОВКИ</b>	<b>36</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</b>	<b>38</b>
<b>ДОДАТКИ</b>	<b>44</b>
<b>АНОТАЦІЯ</b>	<b>45</b>

## ВСТУП

Політичні аналізи, статті різних західних видань змальовують м'яку силу Китайської Народної Республіки як неефективну та невдалу, аргументуючи це тим, що КНР - авторитарний режим [1, 1]. Окрім того, такі звичні для західного науковця інструменти м'якої сили як культурний Інститут Конфуція чи державне медіа агентство стали класифікувати як гостру силу через незаконний вплив на громадську думку як у середині Китаю, так і за його межами [2]. Після звинувачень у приховуванні коронавірусної хвороби у Вухані, наприклад, Комуністична партія Китаю розгорнула від рекламних кампаній у ЗМІ до так званої дипломатії вакцин, щоб відійти від образу глобального порушника спокою до світового лідера у боротьбі із пандемією. До того ж, наприклад, у червні 2021 року китайський лідер Сі Цзінпін заявив про те, що потрібно створити більш “привабливий” образ Китаю, який би досяг балансу між впевненістю та скромністю та завоював нових друзів для КНР на міжнародній арені [3]. Є очевидним наголошення на м'якій силі у міжнародній поведінці Китаю та у висловах китайських еліт, зокрема і лідера [1, 1].

У своїй статті під назвою “How Sharp Power Threatens Soft Power” автор концепцій м'якої та гострої сили, професор Гарвардського інституту державного управління імені Джона Ф. Кеннеді Джозеф Най заявив, що практики м'якої сили: культурні ініціативи (Інститут Конфуція), вакцинна дипломатія, новинні агентства (Синьхуа тощо) у руках Китаю слід вважати гострою силою, “sharp power” [4]. Завдяки цим практикам КНР намагається “проткнути” та “проникнути” в інформаційний простір країн, які знаходяться в інтересах Китаю. Джозеф Най зазначає, що маніпуляція інформацією, оманливе її використання у ворожих цілях і є ознакою гострої сили. Відтак, на відміну від західних практик м'якої сили, китайські мають інші особливості, методи, мотивацію та цінності: Китай є авторитарною державою, яка використовує залякування, саботаж і тиск, щоб виправдати свій режим за кордоном [4].

Саме поняття м'якої сили отримало надзвичайно популярну цікавість у китайського керівництва: вперше його використав колишній лідер Китайської Народної Республіки Ху Цзіньтао у 2007 році на 17-му партійному з'їзді [5]. Згідно з дослідженням Марії Репнікової, доценту кафедри глобальної комунікації Університету штату Джорджія, його правонаступник Сі Цзіньпін ще більше підняв значення м'якої сили у китайському зовнішньополітичному дискурсі, згадуючи її у великій кількості у своїх виступах, на партійних з'їздах та інших державних заходах. Така риторика лідера Китайської Народної Республіки приймає директивний характер, демонструючи уявлення китайських еліт про важливість культурних аспектів м'якої сили Китаю у веденні міжнародних відносин та формуванні м'якої сили як такої.

**Актуальність** роботи полягає у тому, що еліти КНР приділяють підвищену увагу та інтерес до поняття м'якої сили. Ця увага має своє відображення і у практичній площині, наприклад, у проєкті Інституту Конфуція, агресивній економічній дипломатії, дипломатії вакцин та інших пов'язаних із м'якою силою ініціативах Китайської Народної Республіки [6]. Втім, очевидною є відмінність у сприйнятті китайськими елітами класичної м'якої сили Джозефа Ная та практик, до яких звертається Китайська Народна Республіка у своїх намаганнях сформувавши м'яку силу. Через це важливо проаналізувати, як саме сприймають м'яку силу як таку китайці та китайські еліти.

**Мета** роботи - визначити теоретичні відмінності китайської інтерпретації теорії Джозефа Ная від оригінальної теорії у контексті основних складових м'якої сили та її теоретичних і практичних меж та. Для досягнення поставленої мети дослідження було поставлено такі завдання:

- описати теорію Джозефа Ная, яка є теоретичною основою для аналізу досліджуваної теми; обґрунтувати доцільність використання обраної для дослідження методології контент аналізу;
- дослідити варіанти перекладу концепції м'якої сили у китайській мові, проаналізувати китайський науковий дискурс щодо м'якої сили, а також

проаналізувати використання інтерпретацій м'якої сили китайськими лідерами;

- порівняти класичну концепцію м'якої сили Джозефа Ная та відповідну китайську теоретичну інтерпретацію між собою, визначити рівень автономності китайської теорії від західної.

**Об'єктом** дослідження є роботи китайських науковців та виступи політичних лідерів КНР.

**Предметом** дослідження є це поняття м'яка сила Джозефа Ная у роботах китайських науковців та виступах політичних лідерів КНР.

**Теорія** дослідження – теорія м'якої сили Джозефа Ная. **Методи дослідження** - контент аналіз (аналіз китайського наукового дискурсу щодо м'якої сили; огляд особливостей уявлень лідерів КНР про м'яку силу у промовах китайських лідерів), а також порівняльні дослідження (порівняння китайської теорії м'якої сили та класичної теорії Джозефа Ная).

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, анотації. У вступі описана актуальність цього дослідження, його мета, завдання, об'єкт та предмет, стислий опис теорії дослідження та його методи, а також власне структура дослідження. Основна частина роботи складається з трьох розділів:

- у першому розділі йдеться про теоретичну та методологічну базу дослідження, стислий опис обраних теоретичних термінів, які будуть застосовані в подальших розділах роботи;
- у другому розділі приділено увагу дослідженню варіантів перекладу словосполучення “м'яка сила” на китайську мову, досліджено історію інтерпретації цього концепту у китайському науковому дискурсі та школи його сприйняття, а також його використання китайськими лідерами у своїх промовах;

- у третьому розділі порівнюється класична теорія Джозефа Ная про м'яку силу, а також відповідна їй китайська інтерпретація; також дається оцінка автономності останньої.

У кінці роботи наведені висновки роботи, а також підведені підсумки.

## **Розділ 1. Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження.**

### **Пояснення вживаних наукових термінів**

#### **1.1. Опис категоріально-понятійного апарату дослідження**

Ця робота присвячена дослідженню розуміння м'якої сили у китайських наукових та політичних колах. Як можна дізнатись із наступних розділів, м'яка сила у зазначених дискурсах є запозиченим терміном та концепцією з відповідної теорії Джозефа Ная. Уперше цей термін з'явився у його однойменній роботі 1990 року. Класичне визначення м'якої сили за Наєм: здатність країни створити ситуацію, в якій інші країни розвинуть свої уподобання або визначать свої інтереси відповідно до своїх [7, 168]. Інше не менш популярне визначення звучить так: м'яка сила - це здатність отримувати те, що ти хочеш за допомогою привабливості, а не примусу чи платежів, і, зокрема, "здатність досягати цілей шляхом привабливості, а не примусу [8, 9]. Окрім того, як вважає Най, м'яка сила виникає через привабливість культури, політичних ідей, інституцій та політики країни. Коли політика сприймається як легітимна в очах інших, її м'яка сила посилюється [8, 9]. Най стверджує, що в більш обережному визначенні сили, що стосується відносин, сила - це "здатність змінювати поведінку інших для отримання бажаних результатів", роблячи "результати", а не ресурси, ключовим моментом проблеми [8, 10]. Контекстах і стратегіях посиленню м'якої сили слід приділяти більше уваги, оскільки саме ці стратегії "пов'язують засоби з цілями" [8, 10] У цьому контексті можна провести паралелі із теорією та практикою: стратегія Китаю з посилення м'якої сили останніх років включає у себе цілий спектр дій та мір, які були санкціоновані Комуністичною партією Китаю для здобуття м'якої сили у відповідності до політичних та ідеологічних потреб.

Втім, Джозеф Най розглядає м'яку силу у першу чергу у міжнародному контексті.. Наприклад, він стверджує, що "інституції можуть посилити м'яку силу країни. Дійсно, країни, швидше за все, просуватимуть свої цінності, ідеї та політику як серед інших членів, так і серед країн, що не входять до складу інституції. Тому, "якщо країна може формувати міжнародні правила, які відповідають її інтересам і

цінностям, її дії, швидше за все, будуть виглядати легітимними в очах інших" [10, 75]. У контексті інституцій у середині країни та в принципі у контексті м'якої сили, спрямованої на обивателя всередині країни, Джозеф Най має дуже мало інтелектуальних поглядів. У цьому постає чи не найбільша теоретична різниця між теорією Джозефа Ная та китайським науковим та політичним дискурсом. Власне, ця робота і ставить собі за мету дослідження різниці між класичним розумінням м'якої сили Джозефа Ная та відповідним йому зі сторони Китаю.

## **1.2. Обґрунтування обраної для дослідження методології**

Дослідження даної теми вимагає детального вивчення китайського наукового дискурсу щодо м'якої сили. Для цього я звернувся до китайської наукової дискусії, вивчив переклад терміну “м'яка сила” на китайську мову, дослідив історію розвитку цього поняття у китайському осмисленні, а також смисли, які вкладають китайські науковці у це словосполучення. Для дослідження я розглянув роботу піонера в осмисленні м'якої сили у китайському науковому дискурсі - Вана Хуніна, колишнього професора університету Фудань та директора факультету міжнародної політики цього університету, а зараз - члена Постійного комітету політбюро КПК. Окрім того, були розглянуті також роботи представників трьох основних шкіл сприйняття м'якої сили у китайському науковому дискурсі: Шанхайської школи, політичної школи та представників так званої “китайської моделі”. Ван Хунін вперше використав поняття м'якої сили у китайському науковому дискурсі у 1993 році, тому використовувати у нашому дослідженні я буду ті джерела, які датовані 1993 роком та пізніше.

Окрім того, важливу роль у формуванні китайської інтерпретації м'якої сили відіграє саме політичний дискурс, а відтак - використання цієї концепції у риторичі китайських політичних лідерів. Для дослідження особливостей китайської інтерпретації оригінальної теорії м'якої сили я також звернуся до виступів політичних лідерів Китаю Ху Цзіньтао та Сі Цзіньпіна, в яких у тій чи іншій формі було використане формулювання “м'яка сила” або ж теоретичні елементи, які дотичні до цієї концепції. Часові рамки джерел, які будуть використані у цьому

блоці, - виступи з 2007 року, коли вперше поняття “м’яка сила” було інкорпороване у китайський політичний дискурс на найвищому рівні президентом КНР Ху Цзіньтао, по теперішній час.

## Розділ 2. Інтерпретація західної теорії м'якої сили у китайській контекст

### 2.1. М'яка сила у китайській мові: варіанти перекладу

У китайську академічну дискусію поняття “м'яка сила” Джозефа Ная було перекладено кількома варіантами. Варто зазначити, що як інтелектуали, так і лідери КПК віддають перевагу терміну "guan shili" серед безлічі можливих перекладів, які використовуються для передачі значення англійського терміну "м'яка сила" в китайській мові [11, 92]. На додачу до цього, китайські науковці у сфері міжнародних відносин також використовують подібні до “guan shili” словосполучення, як-от: “guan lilian” , “guan quanli”, та “guan guoli”. Такі розбіжності у позначенні м'якої сили у китайській мові у першу чергу пов'язані із перекладом слова “сила”, що спричинене різними інтерпретаціями самої концепції сили у китайському науковому дискурсі. Пан Жонін, професор міжнародних відносин та директор-засновник Центру вивчення глобального управління при Школі міжнародних досліджень Ренмінського університету Китаю, вважає, що відповідними перекладами терміну "м'яка сила" є вирази "guan quanli" та "guan quanshi", оскільки вони ближчі до значення, яке спочатку вкладав у це поняття Джозеф С. Най [12, 49].

Якщо ж перекладати дослівно, то Джекка Аукія пропонує наступний переклад цих термінів: словосполучення "guan shili" відповідає "м'якій силі" (маючи на увазі можливість і засоби діяти, спираючись на цю силу); "guan quanli" - "м'якій владі" (повноваження або право робити щось), "guan lilian" - "м'якій силі" (маючи на увазі власне фізичну силу та примус), а "guan guoli" - "національній м'якій силі"[13, 79]. Хоча ці різні переклади по-різному використовуються в китайській літературі, на думку авторки, "guan shili" вписується в контекст культурного будівництва і представляє побутовий контекст, тоді як "guan quanli" має виражений внутрішньодержавний аспект. "Guan quanli" ж представляє міжнародний аспект, слідуючи перспективі глобальної влади, в якій Най розвивав свою оригінальну теорію [13, 80].

Гу Цзінвей вважає, що існування декількох перекладацьких еквівалентів терміна м'яка сила не відповідає "Принципам та методам методологічної роботи" Міжнародної організації зі стандартизації, а отже - вони мають бути уніфікованими [14, 64]. Нехтування принципами одиницності та одноманітності також відображається у використанні виразів для обговорення м'якої сили, які широко вживаються в китайській літературі, але є невідомими на Заході [14, 69]. Ці похідні терміни, одним з багатьох прикладів яких є "wenhua guan shili", не мають однакового розуміння у вітчизняних інтелектуальних колах і є незрозумілими для іноземних науковців [14, 69].

Очевидно, що така незрозуміла ситуація із позначенням м'якої сили як наукової категорії призводить до виникнення перешкод для наукового діалогу як всередині країни, так і з іноземною аудиторією. Підсумовуючи, можемо зазначити, що проблема перекладів досі є актуальною у китайському дискурсі міжнародних відносин, втім, все ж таки, існує певний консенсус у використанні саме словосполучення "guan shili" для позначення м'якої сили [11, 99].

## **2.2. М'яка сила у китайському науковому дискурсі: історія інтерпретації терміну, дефініції, школи розуміння**

Якщо говорити про історичний шлях появи поняття м'якої сили у китайську академічну спільноту, то його у 1993 році привніс Ван Хунін, колишній професор університету Фудань та директор факультету міжнародної політики цього університету, а зараз - один із вищих чиновників Комуністичної партії Китаю, член Постійного комітету політбюро КПК [15, 23]. Це була відповідь на статтю Джозефа Ная про м'яку силу та реакція на запит партії щодо концептуалізації м'якої сили в рамках китайського політичного дискурсу [16, 493]. У статті під назвою "Culture as National Power: Soft Power" Ван Хунін відкриває декілька важливих уявлень про м'яку силу. Перш за все, він підкреслює роль культури як типу сили, який він називає м'якою. Він стверджує, що розглядання культури як м'якої сили на той час був абсолютно новою концепцією у сфері міжнародних відносин; академічна

спільнота вже почала розглядати політичні системи, національну мораль, національну культуру, економічні системи, науку і технології та інші фактори як атрибути, що становлять силу країни, але саме "розсіювальна якість" цих елементів дозволяє м'якій силі мати властивість сили в міжнародних відносинах [17, 91].

Розглядаючи культуру як тип сили, що може впливати на поведінку інших країн, Ван Хунін зазначає, що точка зору, згідно з якою культура функціонує як сила країни, привертає увагу з давніх-давен, оскільки впродовж століть люди вважали нематеріальні елементи стовпами національної влади [17, 93]. З більш широкої точки зору, серед елементів, які можуть бути включені до сфери культури, Ван Хунін перераховує "політичну систему", "національну мораль і національну культуру", "економічну систему", "процес історичного розвитку і його спадщину", "науку і технології", "ідеологію" тощо [17, 93].

Відомо, що жорстка і м'яка сила діють по-різному і досягають результатів різними методами [11, 114]. Хунін також має думки щодо цього: "Якщо культура та ідеологічна система країни мають притягальну силу, інші добровільно підуть за нею", і "їй [країні] не доведеться застосовувати жорстку силу, яка є дуже дорогою" [17, 92]. Можливо, ключ до розуміння цього підходу можна знайти у твердженні, що міститься у вступній частині роботи Ван Хуніна: "Можливості м'якої сили походять від її дифузної природи; тільки коли культура поширюється широко, м'яка сила стає грізною силою" [17, 91].

Окрім того, Хунін вважає, що м'яка сила надає унікальні можливості вести ідеологічну та політичну війну та поширювати китайський вплив без використання військових можливостей. До того ж, культура є ключем для сприяння внутрішній єдності, легітимності та гармонії, одночасно збільшуючи привабливість і привабливість держави за кордоном [17, 93].

У цілому, Ван Хунін у цій роботі окреслив основні академічні межі китайського уявлення про м'яку силу та привніс базове її сприйняття, характеристики та теоретичні рамки. Китайські інтелектуали почали обговорювати м'яку силу у зв'язку з національною стратегією країни в той час, коли ЗМІ почали широко висвітлювати глобальні проблеми, що стимулювало інтерес політичних

еліт і широкої громадськості до цих питань і зовнішньої політики [11, 79]. Це також підтверджує Бреслін, професор Університету Уоріка, Велика Британія який стверджує, що з початком нового тисячоліття тема м'якої сили стала популярною темою в китайських академічних колах, обговорюваною концепцією в Інтернеті, і питанням, що обговорюється в сфері офіційної політики [24, 5]. Як зазначають Глейзер і Мерфі, увага китайського керівництва та широкої громадськості до концепції м'якої сили зростає в середині 2000-х років, коли дискусія вийшла за межі академічного аналізу, а теоретики сформулювали розширену версію концепції м'якої сили, яку автори визначають як "м'яку силу з китайською специфікою" [25, 10].

На абстрактному загальному рівні китайські науковці визначають м'яку силу як нематеріальну, безвимірну та духовну силу [18, 4; 19, 3; 20, 5]. Якщо говорити більш точно, то, наприклад, китайський науковець Сунь Сяоін проводить паралелі між м'якою силою та "Мистецтвом війни" Сунь-цзи, відомою роботою китайського філософа доби провінцій, що воюють: "м'яка сила - це здатність приборкати ворога без битви" [21, 78]. Інший китайський науковець, Кі Цзяньцзинь, бачить м'яку силу як щось схоже на те, що філософ Мен-цзи вважає "королевським шляхом", тоді як протилежне їй - "шлях гегемона" [22, 46]. Перший означає правління через моральний приклад, тоді як останній має на увазі керівництво через грубу силу [23, 427]. Як можна помітити, на цьому абстрактному рівні розуміння китайських науковців узгоджується із визначенням Ная, втім, воно є значно ширшим за концепцію Ная.

Як пише китайський дослідник Хуань Муї: "вітчизняні та закордонні вчені та ЗМІ схильні розуміти значення м'якої сили згідно з авторитетним визначенням Джозефа Ная, обмежуючи його сферою міжнародної політики і розглядати її лише як складову державної влади. Але за марксистською філософією та її теорією загальних протиріч, ми виявимо, що насправді м'яка сила існує серед усіх видів конкуруючих суб'єктів і що концепція м'якої сили має ширше теоретичне значення, ніж наведене вище вузьке визначення" [20, 5]. Це уявлення про м'яку силу є більш всеохоплюючим за теоретичне формулювання Джозефа Ная. Воно

виходить за межі здатності країни впливати на інші країни через свою привабливість та включає у себе, наприклад, здатність створювати конформність у суспільстві моральним прикладом і переконанням [23, 427].

У китайському науковому дискурсі є три школи сприйняття м'якої сили. Перша є основною школою думки про м'яку силу в Китаї, широко відома як "Школа культури" або "Шанхайська школа", оскільки вона пов'язані з Шанхайським інститутом міжнародних досліджень. Юй Сінтянь, директор цього інституту, пояснює: "М'яка сила складається з ідей і принципів, інститутів і політичних заходів, які діють в рамках національної культури і не можуть бути відокремлені" [26, 11]. Окрім того, Сінтянь, як основоположник цієї школи, вважає, що, намагаючись дати визначення "м'якої сили" серед безлічі елементів, слід пам'ятати, що будь-яка концепція або політична цінність відображає певну культуру і систему цінностей. Думки, ідеї, принципи, а також інститути, стратегії та політика - все це частина м'якої сили; ядром м'якої сили є культура, причому ядро культури, тобто цінності, мають першорядне значення [26, 15]. Прихильники Шанхайської школи вважають, що закордонні кампанії м'якої сили Китаю мають бути зосереджені на інтенсивному просуванні китайської культури, щоб покращити глобальну "привабливість" і Китаю, його політики, цінностей та методів державницького управління. І, наприклад, швидке поширення Інститутів Конфуція по всьому світу є прямим наслідком такого мислення [16, 494].

На відміну від Шанхайської школи, друга домінуюча школа, яку іноді називають політичною, приймає аргументи культурної школи, однак додає, що політична влада є основою м'якої сили [16, 494]. Один з яскравих представників цієї школи, Ян Суетун, професор і виконавчий директор Інституту міжнародних досліджень Університету Цінхуа, зазначає, що на додаток до культурних та економічних чинників, на м'яку силу країни також можуть впливати її політична та соціальна системи. Суетун разом зі своїм колегою Сюй Цзінем пропонує метод кількісної оцінки м'якої сили, згідно з яким м'яка сила Китаю, виміряна в термінах міжнародної привабливості, міжнародної мобілізаційної спроможності та внутрішньої мобілізаційної спроможності [11, 90]. Станом на 2008 рік ці показники

для Китаю становлять лише третину спроможностей США через те, що в частині міжнародної привабливості ступінь універсальності політичної системи та національної культури Китаю нижчий, ніж у США, як і кількість союзників, яких має Китай у сфері міжнародної мобілізаційної спроможності. Щодо ж внутрішньої мобілізаційної спроможності Китай виглядає сильнішим [29, 28].

Говорячи більш детально, сфера міжнародної привабливості стосується до здатності країни приваблювати інші країни добровільно наслідувати і слідувати їй, і вона походить з двох джерел: привабливості національної моделі та культурної привабливості. Перша виникає тоді, коли успіх моделі країни дає можливість цій країні залучити інші країни до наслідування її системи та зовнішньої і внутрішньої політики. Друга ж включає в себе спорідненість між країнами зі схожою культурою, що дозволяє їм легко виступати разом у міжнародних відносинах, а також на можливостях країни у контексті міжнародного впливу [29, 26].

У контексті конструювання м'якої сили автори також згадують ще такі аспекти: вплив, який здійснюється на інші країни без застосування методів примусу та політична підтримка, яку може отримати уряд країни всередині країни без застосування примусових заходів [29, 26]. Дослідники зазначають, що для вдалої побудови китайської м'якої сили Китаю потрібно зробити певні "політичні інвестиції", як-от: створення керівних принципів розвитку ключових складових могутності країни, взяття за відправну точку підвищення престижу міжнародної стратегії Китаю, а також збільшення кількості стратегічних союзників [29, 29].

У іншій своїй статті про економічний підйом Китаю Суєтун пише про те, що у міру того, як Китай підніматиметься, його економічні досягнення зроблять його політичну культуру популярною в усьому світі [27, 37]. Сам Суєтун вважає, що політична влада та її можливості - є основним елементом м'якої сили держави, а отже, Китай повинен зосередити свою м'яку силу на зміцненні солідарності закордоном, побудові гармонійного суспільства всередині країни та реформуванні своїх соціальних інститутів. Втім, хоч політична сила і є дуже важливою

складовою, її ефект буде нульовим, якщо держава не матиме й інших елементів, як м'якої сили, так і жорсткої сили, як-от, наприклад: економічних можливостей або військових відповідно [28, 17]. У цьому контексті Ян Суєтун посилається на американського дипломата Джона Кеннана, ще раз підкреслюючи важливість м'якої сили для держави: "...суто військова сила, навіть у її найбільших вимірах переваги, може принести лише короточасні успіхи... Я можу без вагань сказати, що ця планета ніколи не буде управлятися з одного політичного центру, незалежно від його військової могутності..." [27, 38].

Інший представник цієї школи, Ван Івей, професор в Інституті міжнародних відносин і директор Центру європейських досліджень Народного університету Китаю також розширює уявлення про китайську м'яку силу. Зокрема, він пише про важливість залучення публічної дипломатії та її складових, зокрема державних медіа, які представляють інтереси Китаю у медійному просторі, культурних проєктів (на кшталт Інституту Конфуція) та продуктів (музики, фільмів, мови тощо) [30, 260]. Однак він також визнає, що перед Китаєм стоять значні виклики в цій сфері, включаючи необхідність покращити свій глобальний імідж і вирішити проблеми, пов'язані з його політичною системою. Відтак, Китаю також потрібно працювати над просуванням та відстоюванням своїх політичних цінностей над усіма суб'єктами його м'якої сили [30, 269].

Дослідник Девід Шамбо, директор програми китайської політики у Школі міжнародних відносин Елліота Університету Джорджа Вашингтона, зазначає, що варто виділяти також третю групу китайських науковців, які вважають, що основою м'якої сили Китаю є економічне зростання, яке стало результатом його розвитку, отримавши назву "китайська модель", "китайський досвід", "китайський шлях" або "китайський приклад" [31, 214]. Прибічники цієї школи вважають, що прямим джерелом м'якої сили Китаю є певний досвід у побудові сучасної китайської держави, який потенційно може стати прикладом для інших країн, що розвиваються, суспільств та навіть для міжнародної системи в цілому [31, 215].

Як можна побачити, м'яка сила стала об'єктом певних дискусій у китайському науковому дискурсі міжнародних відносин, розділивши його,

фактично на три окремі когорти уявлення, сприйняття та застосування. Будучи представленою у 1993 році китайській аудиторії Ваном Хуніном, м'яка сила як науковий термін та концепція з часом інкорпоровалася й у китайське політичне життя. Як буде показано в наступних розділах, китайське керівництво, схоже, прийняло тезу про те, що культура є основою "м'якої сили" Китаю, ставши, таким чином, на бік культурної школи. Це спостереження буде підтверджено розглядом процесу, через який концепція "м'якої сили" еволюціонувала від теоретичного поняття, що вивчається науковцями, до національної стратегії, спрямованої на підвищення ефективності культурних ресурсів "м'якої сили" країни, втіленої у формулюванні "tígao guójia wenhua guan shili" (культурна м'яка сила країни), офіційно представленим Ху Цзіньтао під час 17-го Всекитайського з'їзду народних представників у 2007 році [32].

### **2.3 М'яка сила у китайському політичному дискурсі, використання терміну китайськими літерами**

Насіння сьогоденної м'якої сили можна знайти не лише в давніх традиційних китайських цінностях і системі мислення Китаю, але й у дискурсі КПК щодо розбудови культури, який просувається з моменту заснування партії. Сьогоднішній офіційний дискурс про культурну "м'яку силу" Китаю розглядається як результат історичної спадщини, що передається, починаючи від основоположних принципів марксизму [11, 131]. Чи не усі покоління колективного керівництва КПК надавали великого значення культурному будівництву та його соціальній функції, що відображає культурне усвідомлення партією своєї місії, гарантуючи, що в будь-який історичний період партія буде представляти "прогресивну спрямованість передової китайської культури" [11, 132].

Як було зазначено раніше, першим, хто дослівно увів у китайський політичний дискурс словосполучення м'яка сила ("wenhua guan shili") був Ху Цзіньтао на 17-го Всекитайському з'їзді народних представників у 2007 році. Втім, культивування концепції культури у контексті національної сили почалася ще до нього. В епоху глобалізації та інформатизації, як уже зазначалося, роль культури в

міжнародній боротьбі за владу стала більш помітною, і в Китаї на початку 1990-х років зростає популярність концепцій "zonghe guoli" (культурна національна сила) і "wenhua li" (культурна сила). У той же період тодішній президент Цзян Цземінь виступав за побудову "передової соціалістичної культури" (shehuizhuyi xianjin wenhua) [33, 78]. Окрім того, Цзян Цземінь також припустив, що "культура є важливим символом всеосяжної національної сили" (wenhua shi zonghe guoli de zhongyao biaozi), і це дало поштовх новим важливим ідеям для розвитку теорії культурної м'якої сили на основі того, що було передано попередниками [33, 79]. І хоча це ще не було названо "м'якою силою" або "культурною м'якою силою", потреба у використанні культури з метою націєтворення, формування ідентичності та посилення національної згуртованості вже була очевидною, так само як і необхідність підвищення конкурентоспроможності Китаю на світовій арені за допомогою культурних ініціатив в рамках м'якої сили.

Крім того, важливо також зазначити, що на 16 Всекитайському з'їзді народних представників у 2002 році у політичну повістку та партійну культуру Китайської комуністичної партії було включено так звану теорію "Трьох представників". Тоді легітимність була підтверджена завдяки її здатності реагувати на нові історичні ситуації, які переживала країна. Партія, таким чином, була покликана представляти вимоги розвитку передових продуктивних сил Китаю, прогресивну спрямованість передової культури Китаю і корінні інтереси переважної більшості китайського народу [11, 133]. Це підтверджує те, що усвідомлення партією важливості побудови соціалістичної культури досягло нових масштабів, вказуючи на те, що "суспільний розвиток країни з точки зору ціннісної орієнтації перейшов від політики та економіки до всебічного прогресу в політиці, економіці, культурі та суспільстві" [33, 79-80].

Всі ці приклади свідчать про те, що концепція "м'якої сили", хоч і не називалася так на пряму, усе ж була присутня у політиці КПК протягом багатьох років, а в її основі постійно лежала розбудова культури в усіх її вимірах та розуміння того, що культуру можна використовувати у контексті певної влади та сили. У еру Ху Цзіньтао концепція китайської м'якої сили знайшла своє офіційне

визначення та формалізацію. Було очевидно, що китайська інтерпретація "м'якої сили" набувала все більш чітких обрисів серед еліт КПК і набирала обертів у політичному дискурсі. 2006 рік став важливим для формалізації китайської стратегії "м'якої сили" [11, 134]. Як зазначає Лі Мінцзян, про необхідність підвищення міжнародного статусу та впливу країни через використання "м'якої сили" Ху Цзіньтао говорив на засіданні Центральної керівної групи зовнішньої політики в січні, а потім на Восьмому національному з'їзді Китайської федерації літературних і мистецьких кіл у листопаді. Власне кажучи, саме на цьому останньому заході вперше з'явився китайський термін "м'яка сила" (guan shili) в партійних і державних документах [35, 23].

Дійсно, саме в цей період, наріжним каменем якого став 2007 рік, дискусії про "м'яку силу" розквітли на всіх рівнях [11, 133]. Під час свого виступу на 17-му Всекитайському з'їзді народних представників у Пекіні Ху Цзіньтао вперше публічно висловився на тему китайської м'якої сили. Соціологи з Сеульського державного університету Чо та Чжон вважають, що завдяки 17-му з'їзду китайська теорія м'якої сили змогла перетворитися на "загальнонаціональний тренд" завдяки більшій систематизації концепції на рівні партійного керівництва, яке виграло від пропозиції різних теорій і концепцій, таких як "мирного піднесення", Пекінського консенсусу і "гармонійного світу", а також завдяки значенню, яке надавалося публічній дипломатії в рамках розбудови та акумуляції китайської м'якої сили [34, 459]. Окрім того, Ху Цзіньтао, ввівши у політичний лексикон Комуністичної партії Китаю словосполучення м'яка сила, також санкціонував його подальше використання на всіх державних рівнях Китайської Народної Республіки.

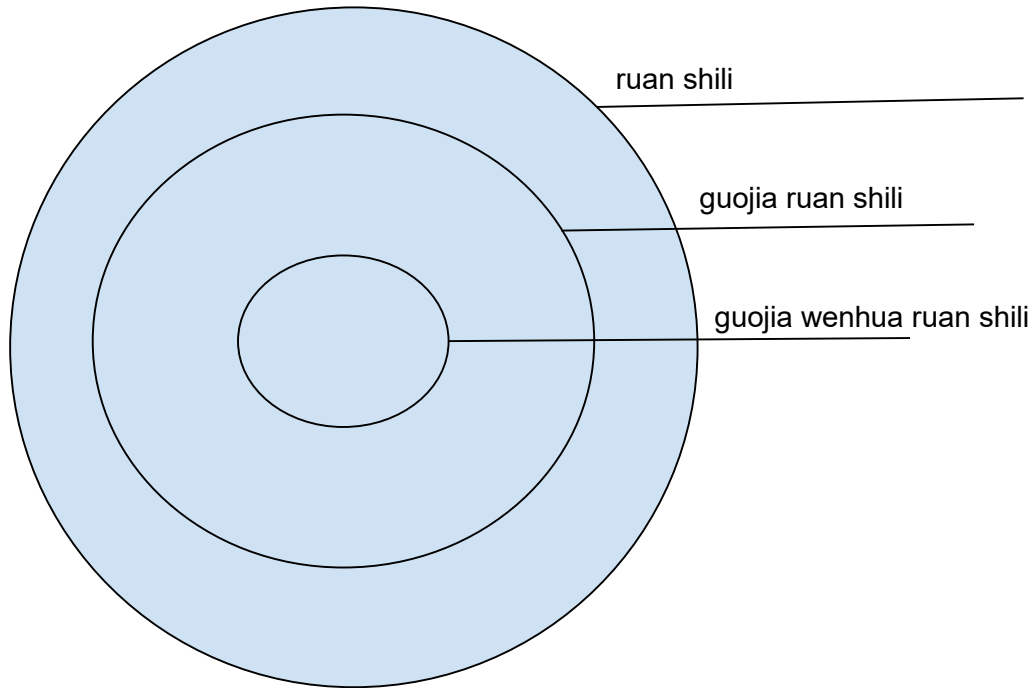
Ця подія справді мала величезний ефект на китайський політичний дискурс. Наприклад, Жень Бяо, китайський науковець, коментує введення виразу "tiguao guojia wenhua guan shili" в політичну доповідь Ху Цзіньтао на 17-му Національному конгресу, стверджуючи, що для реалізації великої справи омолодження Китаю необхідно мати міцну жорстку силу, але, що більш важливо, - грізну підтримку м'якої сили [36, 103]. Інші китайські дослідники Ганг Жао та Хуан Сяо підтверджують винесення концепції м'якої сили на новий державний рівень,

стверджуючи, що використання Ху Цзіньтао слів "tígao wenhua ruan shili" свідчить піднесення цієї концепції до рівня **національної стратегії**, вказуючи напрямок майбутнього культурного будівництва [37, 232].. "Guojia wenhua ruan shili" (розбудувати культурну м'яку силу) у цілому став популярним виразом в після виступу Ху Цзіньтао, не лише перебуваючи в центрі уваги в академічних колах, але й будучи основною концепцією в рамках національної політичної тактики і стратегії розвитку [33, 96-97]. У цьому сенсі офіційне включення "wenhua ruan shili" до звіту з'їзду як ключової теми дало зрозуміти, що партія і держава вже зробили завдання вдосконалення культурної м'якої влади новим стратегічним напрямком у зміцненні КПК і укріпленні китайського народу [33, 97].

Після історичного виступу Ху Цзіньтао китайське розуміння м'якої сили нарешті знайшло своє офіційне формулювання, а політика КПК у контексті відійшла від теоретичного осмислення цієї концепції до **практичних дій** щодо її розбудови та акумуляції. У цьому сенсі варто згадати дискусію Ху Цзіньтао з учасниками Національної конференції з пропаганди та ідеологічної роботи 22 січня 2008 року, яка пов'язала пропагандистську роботу з культурною м'якою силою [11, 146]. У своїй промові на цій події президент КНР наголосив на необхідності ще більш свідомо і активно сприяти розвитку і процвітанню китайської політичної культури, посилити культурну м'яку силу КНР, щоб краще захищати основні культурні права китайців, зробити культурне життя суспільства більш насиченим, ще більше підняти духовний дух народу [38]. Крім того, Ху Цзіньтао підкреслив, що це повною мірою відображатиме точне розуміння партією поточної тенденції розвитку, як міжнародного, так і внутрішнього, а також стану культурного будівництва Китаю, що також ставить нові вимоги до пропагандистської та ідеологічної роботи [38]. У цьому контексті варто згадати Девіда Шамбо, який пише, що для КПК та китайців у цілому пропаганда не є якимось принизливим терміном, а отже використання пропаганди у якості інструменту для акумуляції м'якої сили є цілком здоровою практикою [39, 100].

Інший важливий внесок у практичну площину розуміння м'якої сили китайськими політичними елітами має інтерв'ю із тодішнім міністром культури

Китайської Народної Республіки Кай Ву під час Спільного форуму Департаменту зв'язків з громадськістю та Центрального телебачення Китаю. Основною темою розмови була власне м'яка сила та уявлення про неї в очах китайських політичних еліт [40]. У цьому інтерв'ю він пропонує доволі цікаве та корисне для вивчення нашої теми розуміння м'якої сили, яке схематично представлено у малюнку нижче:



**Додаток 1. Візуалізована схема структури китайської м'якої сили, запропонована Каєм Ву**

Кай Ву пояснював, що китайська теорія м'якої сили складається з трьох концентричних кіл, де “ruan shili”, м'яка сила, - це зовнішнє та найширше за своїм значенням коло, яке має у собі значення двох інших кіл та не завжди відноситься до власне м'якої сили країни, охоплюючи великий спектр значень [40]. “Guojia ruan shili” або державна м'яка сила вже має більш специфічне значення та включає як власне культурні можливості країни, так і ті аспекти м'якої сили, які не можуть бути оцінені, наприклад, здатність держави до управління, його модель та ефективність [40]. Зрештою, “guojia wenhua ruan shili” або культурна м'яка сила країни включає у себе імідж держави, національний дух, систему цінностей, політичних інституцій, а також продукти культури у “вужькому значенні”, тобто усі елементи, які втілені у

понятті “національної єдності”, “силі розвитку”, “життєздатності народу”, “привабливості” та здатності “надихати” [40].

Також Кай Ву пояснює процес як сформувалася сучасна китайська система цінностей: “Цінності, і зокрема система базових цінностей країни та народу, формуються протягом тривалого часу, в процесі їх історичного розвитку; вони включають в себе ідеологію та мораль, ідеали та переконання, а також цілу низку подібних понять. Цей тип всеосяжного синтезу бере свої витoki в суспільному житті та практиці людей і знаходить своє відображення в постійному і безперервному продовженні традиційної культури. Таким чином, система базових цінностей є основним змістом культурної м'якої сили” [40].

Ще одна важлива політична подія у контексті розуміння м'якої сили у китайському політичному дискурсі є шостий пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії Китаю 17-го скликання, який завершився прийняттям конкретних керівних принципів культурної реформи, викладених у "Постановах ЦК КПК з найважливіших питань поглиблення реформи культурної системи та сприяння великому розвитку і великому розквіту соціалістичної культури" [41]. Цей політичний документ підтверджує, що, особливо з 2007 року, культурний розвиток розглядається як засіб зміцнення нації та проектування культурної "м'якої сили" Китаю на міжнародному рівні: “Шостий пленум ЦК КПК 17-го скликання, всебічно проаналізувавши обставини і завдання, вважає, що узагальнення багатой практики і цінного досвіду розвитку культурної реформи Китаю, вивчення реалізації інтенсифікації реформи культурної системи і сприяння великому розвитку і розквіту соціалістичної культури, підняття підйому в будівництві соціалістичної культури на один щабель вище має важливе і далекосяжне значення для досягнення нової перемоги в загальному будівництві суспільства середнього достатку, розгортання нового етапу в справі побудови соціалізму з китайською специфікою, досягнення китайською специфікою, досягнення великого омолодження китайського народу” [41]. Хон Сяонянь, декан факультету марксизму Даляньського технологічного університету, вважає, що це засідання стало для Партії першою спробою обговорити питання, пов'язані з розвитком культурної

реформи, вперше були прийняті резолюції на цю тему, вперше було запропоновано грандіозну мету і стратегічне завдання: побудова "соціалістичної культурної великої держави", що вказувало на "органічне поєднання" культурного та економічного будівництва, а також виведення будівництва соціалізму із китайською специфікою на нову історичну фазу [33, 84].

П'ять років після того, як Ху Цзіньтао санкціонував використання терміну "wenhua guan shili" (культурна м'яка сила) у партійному політичному дискурсі на 17-му Всекитайському з'їзді народних представників, на 18-му відповідному заході він знову приділив увагу м'якій силі Китаю. У своєму виступі він включає будівництво м'якої сили як один із державних пріоритетів: "рішуче сприяти будівництву сильної соціалістичної культурної держави" [42]. Уривок, пов'язаний з культурною м'якою силою, взятий з цього розділу промови, виглядає так: "Культурна "м'яка сила" країни має бути суттєво покращена. Основні соціалістичні цінності мають укорінитися серед людей, а рівень цивілізованості громадян та морально-етичні стандарти всього суспільства мають бути значно підвищені. Має бути створено більше культурних творів, в основному сформована система державних культурних послуг, а культурна сфера має стати основою економіки. Ще більшого прогресу слід досягти у виведенні китайської культури на світову арену. Зробивши ці кроки, ми закладемо міцніший фундамент для розвитку сильної соціалістичної культури в Китаї" [43]. для досягнення Китаєм мети стати "соціалістичною культурною великою державою" ключовою є формула, яка об'єднує "систему соціалістичних базових цінностей" як основу для вдосконалення характеру нації з точки зору громадянських, моральних та етичних стандартів, процвітаюче внутрішнє культурне середовище як передумову для перетворення культури на "стовпову галузь економіки", а також підвищення рівня привабливості та впливу, який китайська культура може здійснювати на міжнародній арені в якості зовнішньополітичної стратегії [11, 156].

Роль культури у китайському офіційному дискурсі про м'яку силу є ключовою у великій кількості офіційних документів та виступів, які ми розглянули раніше. Ху Цзіньтао у своїй політичній промові у 2012 році зосередився на

побудові соціалістичної культури, як і у промові 2007 року. Втім, цього разу його промова присвячена радше тому, як зробити з Китаю соціалістичну культурну велику силу [11, 159]. Щоб досягти цих цілей Цзіньтао зокрема звертається до наступних практичних кроків, які вочевидь передають не тільки уявлення про м'яку силу як таку у розумінні китайських політичних лідерів, але й практичні кроки, які сприяють будівництву цієї м'якої сили:

1. “Укріпити побудову соціалістичної системи основних цінностей” [43]. У цьому пункті Ху Цзіньтао ще раз визнає важливість соціалістичних основних цінностей як системи, що представляє “душу, яка надихає країну”. Для розбудови соціалістичної системи основних цінностей він пропонує поглиблювати серед китайців вивчення в системи соціалістичних цінностей, оскільки вони повинні об'єднати і згуртувати китайців під “прапором соціалізму з китайською специфікою”. згуртувати його під “великим прапором соціалізму з китайською специфікою” [43]. Для того, щоб виконати цю ідеологічну ціль, каже Ху Цзіньтао, потрібно просувати “демократію”, “гармонію”, “свободу”, “рівність”, “верховенство права”, а також “дружбу”, “патріотизм” та “бажання праюцвати”.
2. “Покращувати моральні якості громадян у всіх аспектах” [43]. Це завдання пов'язане із попереднім у контексті розбудови соціалістичної системи основних цінностей та зосереджується на навчанні людей правильним морально-етичним нормам, просуваючи “традиційні китайські чесноти”. Таким чином, люди зможуть “підносити істинне, добре і прекрасне і відкидати неправдиве, зле і потворне”, вважає Ху Цзіньтао” [43].
3. “Збагатити культурне та духовне життя людей” [43]. У цьому пункті Ху Цзіньтао пропонує надавати різноманітних культурних послуг, що означало б побудову системи, здатної передавати досконалість традиційної китайської культури та просувати її у народні маси. В рамках цієї політичної цілі також пропонується “посилити соціальне управління Інтернетом та сприяти стандартизованій та впорядкованій роботі Інтернету відповідно до закону”, “проводити масові культурні заходи та спрямовувати маси до

самовираження, самоосвіти та самообслуговування в культурному будівництві”, “Пропагувати та стандартизувати використання спільної національної мови та писемності” [43]. Фактично, у цьому контексті Ху Цзіньтао зазначає, що держава має взяти повну монополію на формування китайської м’якої сили шляхом контролю над альтернативними джерелами інформації (Інтернетом), а також штучно направляти народні маси на культурне збагачення в інтересах КПК.

4. “Підвищення загальної сили та конкурентоспроможності культури” [43]. Цей пункт чи не найбільше стосується власне м’якої сили у класичному розумінні. Тут Ху Цзіньтао визнає силу та конкурентоспроможність культури “важливими символами багатой та сильної нації та національного відродження”. Також він пропонує “розширити відкритість культурного сектору до зовнішнього світу, активно засвоювати та використовувати кращі культурні досягнення з-за кордону”, а також “розвивати філософські та соціальні науки, журналістику і видавничу справу, радіомовлення, кіно і телебачення, літературу і мистецтво” [43].

У цілому, наповнення виступу Ху Цзіньтао на 18-му з’їзді є прямим продовженням політичного дискурсу щодо м’якої сили, який був встановлений ним же під час аналогічної події у 2007 році. Основна мета цих ідеологічних пунктів є побудова соціалістичної культурної великої держави, а культурна сила стає символом внутрішнього тріумфу Китаю та постійно зростаючої міжнародної конкурентоспроможності. Як ми бачимо, пункти, присвячені власне питанням культури, які нерозривно пов’язані із китайським розумінням м’якої сили стосуються у першу чергу просування м’якої сили Китаю на внутрішнього споживача, себто на громадян Китайської Народної Республіки. Втім, як вважає Ху Цзіньтао, саме така стратегія розвитку м’якої сили допоможе Китаю мати вплив і у міжнародному контексті в рамках своєї м’якої сили [43].

Наступник Ху Цзіньтао, Сі Цзіньпін, на посту генерального секретаря Китайської Комуністичної Партії також зробив внесок у розбудову китайської концепції м’якої сили. Уперше він згадав про неї під час свого виступу на 12-му

груповому навчальному засіданні ЦК КПК 30-го грудня 2013 року. Ця зустріч була повністю присвячена темі зміцнення Китайської культурної м'якої сили [44]. Під час свого виступу Сі Цзіньпін підкреслив зв'язок між побудовою соціалістичної культурної великої держави і прагненням посилити культурну "м'яку силу" Китаю, повторивши багато пунктів політичної доповіді Ху Цзіньтао на 18-му Національному з'їзді. У промові своїй промові Сі зазначив, що для розбудови китайської культурної м'якої сили потрібно: "прикласти зусилля для поширення сучасних китайських цінностей", маючи на увазі "соціалістичні цінності з китайською специфікою", потрібно також "прикласти зусилля, щоб продемонструвати унікальну чарівність китайської культури". Окрім того, він наголосив, що "важливо зосередитись на формуванні національного іміджу Китаю", а також "прикласти зусилля для укріплення міжнародного дискурсу", вочевидь, маючи на увазі китайське розуміння міжнародних відносин, процесів та системи у цілому [44]. Дуже цікавим та помітним є певний органічний перехід від цілей, які працюють на внутрішнього споживача, до стратегії розбудови китайської м'якої сили у контексті міжнародних відносин. Особливо цікавим тут є останній пункт: "прикласти зусилля для укріплення міжнародного дискурсу". Для цього Сі Цзіньпін пропонує наступне: "Ми повинні зміцнювати міжнародний комунікаційний потенціал, ретельно вибудовувати систему іноземного дискурсу, відігравати хорошу роль у нових засобах масової інформації, підвищувати креативність, привабливість і довіру до іноземного дискурсу, розповідати китайську історію, поширювати китайський голос і пояснювати китайські особливості. Чудову культуру і славу історію китайського народу і китайської нації слід просувати більш позитивно, а виховання патріотизму, колективізму і соціалізму слід посилювати через шкільну освіту, теоретичні дослідження, історичні дослідження, кіно- і телепродукцію та літературні твори, щоб спрямовувати наш народ на формування і дотримання правильного погляду на історію, етнічну приналежність, націю і культуру, а також зміцнювати кістяк і силу китайської нації" [44].

Китайський дослідник Чжань Чжунцзюнь вважає, що після проголошення політики реформ і відкритості міжнародний вплив Китаю неухильно зростає і національний імідж Китаю помітно покращується, а "міжнародна дискурсивна сила" Китаю має певний ступінь просування, однак все ще існує розрив між цими аспектами і міжнародним статусом Китайської комуністичної партії, тобто Китаю як такого [45, 56]. Цікавим також є визначення, яке він дає словосполученню "дискурсивна влада" у китайському розуміння: "це і своєрідне "право" говорити, і своєрідна "сила" говорити. Дискурсивна влада у значенні "влада" означає не лише право говорити, але й здатність за допомогою мови добиватися поваги та схвалення власних ідей і поглядів з боку інших, а також змінювати спосіб мислення та поведінку інших ненасильницькими, непримусовими методами" [45, 56].

Інший приклад застосування Сі Цзіньпінем концепції м'якої сили у китайському офіційному політичному дискурсі є його виступ у Пекінському університеті 4 травня 2015 року. Коротко кажучи, Сі Цзіньпін закликає молодь, яка бере участь у конференції, до сумлінного втілення в життя основних соціалістичних цінностей. Кожна епоха має свій дух і свою система цінностей; але яких основних цінностей повинен дотримуватися сучасний Китай? Вислови Сі Цзіньпіна Сі Цзіньпіна на цьому заході відповідають на це питання: "Після неодноразових консультацій і синтезу всіх аспектів розуміння ми пропонуємо виступати за багатство і силу, демократію, цивілізацію і гармонію, свободу, рівність, справедливість і верховенство права, патріотизм, повагу до праці, чесність і дружелюбність, а також активно культивувати і практикувати основні соціалістичні цінності. Багатство і сила, демократія, цивілізація і гармонія - це цінності, необхідні на національному рівні; свобода, рівність, справедливість і верховенство права - це цінності, необхідні на соціальному рівні; а патріотизм, повага до праці, чесність і дружелюбність - це цінності, необхідні на рівні громадянина" [46].

І хоча на цьому виступі Сі Цзіньпін напряду і не згадає м'яку силу як таку, зв'язок між соціалістичними базовими цінностями та м'якою силою у його розумінні є очевидним. Наприклад, у своїй промові під час 13-го групового

навчального засідання Політбюро ЦК КПК 24 лютого 2013 року Сі заявив, що китайські соціалістичні базові цінності є “душею культурної м’якої сили”, а також “фокусною точкою” у визначенні характеру та спрямованості культури”. Культурна м’яка сила країни залежить від “життєздатності”, “згуртованості” та “привабливості” системи основних цінностей, а для Китаю “культивування та просування системи соціалістичних основних цінностей повинно базуватися на видатній традиційній культурі Китаю” [47].

Відтак, було досліджено розуміння концепції м’якої сили китайськими лідерами. Як можна помітити, м’яка сила є дуже популярним словосполученням у китайському офіційному політичному та ідеологічному дискурсі і займає не лише політичну, але й практичну площину. Китайський дослідник Чжан Гоцзуо у контексті китайського розуміння м’якої сили каже наступне: “США використовують м’яку силу як важливий засіб просування гегемонії та силової політики. Китай, з іншого боку, використовує посилення культурної м’якої сили як важливий спосіб зміцнення своєї всеосяжної національної могутності і міжнародного впливу: всередині країни - для зміцнення побудови основних соціалістичних цінностей, просування чудової китайської традиційної культури, культивування благородної ідеології і моралі, посилення згуртованості всієї партії, всієї армії і всієї нації; зовні - для поширення позиції і голосу Китаю, формування гарного міжнародного іміджу, створення сприятливого міжнародного середовища, а також сприяння побудові мирного, гармонійного та кооперативного світу” [48]. Це ще раз підтверджує, що у Китаю є дуже своєрідне та власне розуміння м’якої сили та його використання у практичній площині. До того ж, Чжан Гоцзуо зазначає, що м’яка сила не обмежується лише привабливістю культури, інститутів, системи цінностей та здатністю опанувати міжнародний дискурс, а охоплює всі елементи, пов’язані з “духовною, інтелектуальною та емоційною силою” [48].

Останнім важливим доповненням у цьому контексті є ще один вислів Чжана Гоцзуо під час його інтерв’ю: “Китай більше не говорить про “м’яку силу” загалом, а ставить слово “культура” перед “м’якою силою”, роблячи культуру ключовим аспектом м’якої сили. Це пояснюється тим, що такі елементи “м’якої сили”, як

інститути, цінності, володіння міжнародним дискурсом і дипломатичні стратегії, глибоко зумовлені і перебувають під впливом культури” [48]. Цей вислів дуже корелюється із думками Сі Цзіньпіна та Ху Цзіньтао, для яких соціалістичні базові цінності є ключовими у розумінні китайської м’якої сили. Відтак, ця сама м’яка сила Китаю будується та у першу чергу формується виключно під ідеологічним та політичним впливом Комуністичної партії Китаю, чий інтереси вона й обслуговує. Наступний заключний підрозділ цієї роботи спробує порівняти відмінності у класичному розумінні м’якої сили Джозефа Ная та у досліджуваній нами концепції м’якої сили китайських науковців та політичних лідерів. Це допоможе нам визначити рівень розвитку китайської теорії м’якої сили.

Підсумовуючи, варто зазначити, що китайський науковий дискурс щодо м’якої сили є дуже різноманітним та включає у себе три школи розуміння. Перша школа, яку ще неформально називають Шанхайською, вважає, що будь-яка діяльність держави зводиться до культури та цінностей, що формують цю культуру, а, відтак, культура є центральним елементом у структурі м’якої сили. Друга школа, яку також називають політичною, вважає, що політичні цінності, а також політична та соціальна система держави відіграє ключову роль у формуванні м’якої сили. Третя школа вважає, що китайський досвід у будівництві держави грає центральну роль у сприйнятті Китаю іншими акторами (як державними, так і недержавними). В цілому, хоч ці школи і відрізняються у контексті того, що є центральним аспектом у формуванні м’якої сили, втім, вони мають консенсус щодо того, що м’яка сила це важливий теоретичний концепт, який має бути втілений у практичну площину на політичному рівні.

У 2007 році тодішній лідер Китаю Ху Цзіньтао ввів термін “м’яка сила” у китайський політичний рівень, офіційно санкціонувавши його використання. Він вважав, що Китаю потрібно формувати та вдосконалювати систему соціалістичних цінностей китайського народу, покращувати моральні якості китайців, збагачувати культурне життя та в цілому формувати позитивний імідж Китайської Народної Республіки. Його наступник Сі Цзіньпін продовжив розвивати цю теоретичну концепцію та імплементувати в офіційну риторіку. Він впроваджує поняття

“міжнародна дискурсивна сила”, яка вочевидь є частиною китайської м’якої сили та стосується позитивного сприйняття дій Китаю іншими акторами на міжнародній арені. Також він продовжив ідею Ху Цзіньтао про покращення системи соціалістичних цінностей та моральних якостей китайців.

### Розділ 3. Унікальність китайської теорії м'якої сили

#### 3.1. Теоретичні особливості китайської інтерпретації теорії Джозефа Ная

Порівнюючи дискурс "м'якої сили" Джозефа С. Ная з дискурсом, представленим у китайських джерелах, включаючи наукові праці вчених з КНР, політичні промови лідерів Ху Цзіньтао та Сі Цзіньпіна, офіційні документи та повідомлення ЗМІ (здебільшого державних), я виявив певні риси, які відрізняють риторику китайських інтелектуалів, партійних та урядових лідерів, політиків та їх візаві із Заходу. Перш за все, варто згадати, що китайська концепція м'якої сили робить акцент на культурі як фундаменті будь-яких інших компонент м'якої загалом, так і на традиційній китайській культурі зокрема, що різко відрізняється від концепції Ная. Ми можемо спостерігати надмірну увагу як китайських науковців, зокрема вже згаданих представників Шанхайської школи, а також політичних лідерів до власне місця культури у китайській теорії м'якої сили. Наприклад, можна пригадати виступ Ху Цзіньтао на 17-му Всекитайському з'їзді народних представників 2007 року, коли він представив словосполучення "wenhua guan shili" (культурна м'яка сила), фактично санкціонувавши його подальше використання у політичному та науковому дискурсі. Це формулювання переповнює китайську літературу, пов'язану з м'якою силою, як на офіційній, так і на публічній арені, і є результатом зусиль китайських вчених і політичних мислителів, спрямованих на те, щоб пов'язати минуле і сьогодення Китаю, об'єднати їх у цю досить нову концепцію м'якої сили і створити специфічну китайську інтерпретацію "guan shili" (м'якої сили) [11, 228]. Ця інтерпретація є дуже далекою від тієї, що створив американський вчений Джозеф Най, чия теорія досі залишається фундаментальною основою. Китай, на відміну від американських теорій, не говорить про м'яку силу у загальному контексті, а додає слово "культурний" перед терміном "м'яка сила", даючи зрозуміти, що культура займає найвищий рівень у цьому дискурсі, а усе похідне від неї: інститути, системи цінностей, міжнародна дискурсивна сила та зовнішні стратегії - залежать від її впливу [11, 228].

Виходячи з даного аналізу китайського політичного і наукового дискурсу щодо м'якої сили, можна констатувати, що китайська інтерпретація є набагато ширшою за оригінальну концепцію Джозефа Ная. Остання майже в усьому стосувалася міжнародних відносин, у той час як китайська у певний спосіб стирає кордони між міжнародним та внутрішнім, виходячи за межі власне міжнародних відносин. Варто лише пригадати виступ Ху Цзіньтао на 18-му Всекитайському з'їзді народних представників, а також Сі Цзіньпіна на 13-му груповому навчальному засіданні Політбюро ЦК КПК 24 лютого 2013, де вони у контексті розбудови м'якої сили наголошували на укріпленні побудови соціалістичної системи основних цінностей [43]. Вочевидь, у цьому контексті, вони обидва мали на увазі у першу чергу власне китайський народ як основного бенефіціара цих ініціатив, а не міжнародні відносини. Вони вірять, що розбудова м'якої сили у внутрішнього користувача у Китаї допоможе їм отримати та акумулювати її у міжнародному контексті, впливаючи на інші країни завдяки певному прикладу, який вони дають назовні. Це корелюється також із двома школами вивчення м'якої сили у Китаї: політичною та так званою "школою китайської моделі", які вірять, що китайські політичні цінності, успіхи у розбудові інституцій та внутрішній політиці можуть слугувати прикладом для інших країн світу завдяки певному прикладу. У цілому, культура для китайців є збірним поняттям, що включає у себе різний спектр інших, менших за смыслом: політичні цінності, інституції, мораль, традиції, політика, інтереси тощо [11, 228]. Це усвідомлення можна вважати безпосередньо пов'язаним з акцентом, який робиться на культурі як на ядрі м'якої сили. У китайській теорії м'якої сили культура широко визнається як засіб підвищення привабливості і впливу країни на світовій арені, але також, і що більш важливо, як засіб задоволення внутрішніх потреб Китаю.

Іншою суттєвою відмінністю китайської теорії м'якої сили від теорії Джозефа Ная є те, що остання вважає такою, що доповнює "жорстку силу" у сфері міжнародних відносин і світової політики, а перша - важливою частиною внутрішнього культурного конструювання Китаю. Спираючись на вже згадану систему соціалістичних основних цінностей, які представляють суть соціалістичної

ідеології, що включає в себе адаптований до китайських умов марксизм, принципи соціалізму з китайською специфікою і китайську традиційну мораль, побудова культурної м'якої сили зміцнює внутрішні якості, ідеали і переконання, посилює патріотизм і підтримку КПК, стає корисним інструментом для уніфікації ідеології, а також згуртовує народ довкола спільної мети - великого омолодження китайської нації. Культурне відродження, яке викликає побудова "м'якої сили" в Китаї, є об'єднуючою силою, що дуже нагадує здатність зв'язувати і тримати китайський народ єдиним цілим, яка історично відображену культурою і цивілізацією [11, 229]. Фактично, китайська м'яка сила стала інструментом для консолідації китайців усередині КНР як перед побудовою китайської держави, так і перед зовнішніми викликами.

### **3.2. Китайська інтерпретація теорії Джозефа Ная: теоретична автономність**

Перед тим, як перейти до теми еволюції китайської інтерпретації м'якої сили, варто зазначити, що на глобальному рівні у наукових колах немає консенсусу щодо існування окремої та автономної "китайської теорії м'якої сили". Вважається, що Китай має лише інтерпретацію теорії Джозефа Ная на свій суспільно-політичний та науковий манер, а не окрему теорію. Втім, певні дослідники все ж використовують словосполучення "китайська теорія м'якої сили", підтверджуючи у такий спосіб право останньої на теоретичну автономію [11, 37]. Я приєднуюся до групи таких науковців, та буду оцінювати китайську інтерпретацію теорії м'якої сили Джозефа Ная як теорію з певним рівнем автономності.

Це також підтверджує Наталія Франческа Ріва, яка зазначає, що теорія м'якої сили у Китаї настільки еволюціонувала, набувши ряд унікальних особливостей, що фактично відокремилася, ставши теорією "wenhua guan shili" (культурної м'якої сили) [11, 229]. Посилення цього концепту стало певним національним проектом, який просувається китайським керівництвом, популяризується по всій країні і реалізується через його культурну політику. У цьому терміні, який

використовується на різних політичних рівнях та інтелектуальних дискурсах з моменту його представлення у 2007 році, викристалізовується саме китайське бачення м'якої сили як такої, яке нерозривно пов'язане із культурою. Використовуючи слово “wenhua” (культурний), китайці підкреслюють віру у те, що китайська культура є певною вродженою перевагою, ресурс якої може бути використаний для розбудови м'якої сили всередині Китаю, а також зовні для покращення його міжнародного статусу.

Зважаючи на постійний інтерес у китайських наукових колах та санкціонування використання власне китайського терміну “wenhua guan shili”, хоч і створеного на основі класичного терміну “soft power”, китайськими лідерами на всіх політичних рівнях, можна констатувати, що певний рівень автономності у своїй еволюції китайське теоретизування м'якої сили все ж отримало. На це також вказують суттєві теоретичні особливості, які розвинулися у китайському науковому дискурсі, а також через використання цієї унікальної китайської теорії м'якої сили у політичному дискурсі на усіх рівнях державного управління.

Окрім того, припущення про автономність китайського розуміння м'якої сили від концепції Джозефа Ная доводить також те, що китайська теорія виходить далеко за теоретичні рамки та набуває форми певної державницької стратегії або принципів управління. Заклик Ху Цзіньтао на про “посилення культурної м'якої сили країни”, висунутий під час його виступу 2007 року, а також підтримка цього курсу вже за період правління Сі Цзіньпіна та його кабінету свідчить про роль керівництва у формуванні цієї стратегії, а також конкретних кроків, які мали б слугувати певними орієнтирами у виконанні завдання з посилення культурної м'якої сили. Серед цих конкретних кроків, зокрема можна виділити і розбудову базових китайських соціалістичних цінностей, і просування китайської традиційної культури, і збагачення духовного життя китайського суспільства - словом, таких завдань, які б допомагали Китайській комуністичній партії укріпити свою владу усередині країни, а також свої позиції у міжнародних відносинах.

У такий спосіб китайська інтерпретація м'якої сили все ж здобуває певні права власності на, хоч і еволюціоновану з теорії Джозефа Ная, але все ж таки

китайську теорію м'якої сили і цей процес підтримується наявністю елементів, пов'язаних з актуальністю розбудови культури, матеріальними та ідейними інвестиціями у цей процес з боку Пекіна (а, відтак, і влади на місцях), який, схоже, прийняли мейнстрімне бачення того, що культура є ключем до китайської "м'якої сили". Відтак, можна констатувати, що китайська теорія у цьому контексті через свої теоретичні, онтологічні та інтерпретаційні особливості заслуговує на статус автономності.

## ВИСНОВКИ

М'яка сила як теоретична концепція чітко вкорінилась у китайському науковому дискурсі та на найвищому політичному рівні, рівні голови Комуністичної партії Китаю. Вперше її згадав професор Ван Хунін у 1993 році, у 2007 році вперше під час свого виступу згадав Ху Цзіньтао, тодішній генеральний секретар Центрального комітету Комуністичної партії Китаю, а нинішній кабінет Сі Цзіньпіна продовжує розвивати цю китайську інтерпретацію теорії Джозефа Ная.

Пройшовши такий шлях від початкового осмислення до інституціоналізованої категорії, м'яка сила або, як її інтерпретують у китайську мову, *guan shili*, отримала ряд теоретичних особливостей, які відрізняють її від оригінальної теорії Джозефа Ная. Перш за все, варто згадати орієнтованість на культуру у китайській інтерпретації м'якої сили. Уперше важливість цієї ознаки була доведена саме Ху Цзіньтао на його виступі на 17-му Всекитайському з'їзді народних представників, де він виголосив словосполучення "*tigao guojia wenhua guan shili*" (культурна м'яка сила країни). Власне, на відміну від оригінальної теорії Ная ця концепція відрізняється окремим важливим фокусом на культурний аспект та можливостей культури у розбудові м'якої сили. У першу чергу це стосується китайської традиційної культури та соціалістичних цінностей сучасної Китайської Народної Республіки.

По-друге, китайська інтерпретація від теорії Джозефа Ная відрізняється тим, що остання існує в рамках міжнародних відносин, тим часом як її китайська інтерпретація виходить за ці межі міжнародного аспекту, додаючи також внутрішній. Обидва лідери Китаю, чиї публічні виступи було розглянуто у цьому, Ху Цзіньтао та Сі Цзіньпін, у контексті м'якої сили Китаю неодноразово у своїх промовах приділяли увагу таким аспектам, як-от: побудові системи соціалістичних цінностей, укріпленню моральних якостей та збагаченню культурного життя китайського народу. Це вказує на те, що китайська інтерпретація теорії Джозефа Ная на найвищому інституційному рівні (рівні державних партійних лідерів)

розглядає м'яку силу у першу чергу як інструмент впливу на внутрішню аудиторію, тобто китайський народ, у такий спосіб укріплюючи владу та позиції Комуністичної партії Китаю.

Окрім того, принципова відмінність китайської інтерпретації полягає ще у тому, що м'яка сила для китайців є важливою складовою внутрішнього культурного будівництва Китаю, тобто однією з частин національної стратегії. У цьому процесі вона спирається на систему китайських соціалістичних цінностей, китайську традиційну та політичну культуру та норми моралі. Вона слугує для певного ідеологічного гуртування китайців довкола розбудови Китайської Народної Республіки як соціалістичної країни та для “великого омолодження китайської нації”. Відтак, на відміну від Джозефа Ная, який вважає м'яку силу елементом, що доповнює жорстку силу, для китайців м'яка сила стала елементом національної стратегії та важливою компонентою у побудові китайської держави як такої.

Аналіз отриманих даних дозволяє стверджувати, що китайська теорія м'якої сили завдяки своїй теоретичній та практичній еволюції отримала ряд концептуальних особливостей, ставши глибшою концепцією, ніж оригінальна теорія Джозефа Ная. Це дає мені змогу стверджувати, що фактично ця інтерпретація заслуговує мати статус автономної або навіть окремої теорії від тієї, що сформулював Най. Втім, з огляду на постійну популярність цього терміну і зараз як у наукових, так і політичних дискурсах, справедливо буде зазначити, що він продовжить свій органічний розвиток, але уже як повноцінна теорія та категорія у китайській політичній риторичі.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Repnikova, Maria. “Chinese Soft Power.” *Cambridge University Press*, 18 Feb. 2022, [www.cambridge.org/core/elements/abs/chinese-soft-power/4E9C9E445C5F8A9F81F5AAEEAD2DF21D#access-block](http://www.cambridge.org/core/elements/abs/chinese-soft-power/4E9C9E445C5F8A9F81F5AAEEAD2DF21D#access-block), <https://doi.org/10.1017/9781108874700>. Accessed 24 Feb. 2023.
2. Bentzen, Naja. *At a Glance*. European Parliament, 2019, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644207/EPRS\\_AT\\_A\(2019\)644207\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644207/EPRS_AT_A(2019)644207_EN.pdf). Accessed 24 Feb. 2023.
3. Jin, Fu. “努力塑造可信可爱可敬的中国形象\_中国人大网.” [Зусилля створити гідний довіри, добрий і респектабельний імідж Китаю] *Www.npc.gov.cn*, 14 Oct. 2021, [www.npc.gov.cn/npc/c30834/202110/c7ac56c723884b278e235b3c220b75e4.shtml](http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/202110/c7ac56c723884b278e235b3c220b75e4.shtml). Accessed 20 May 2023.
4. S, Joseph. “How Sharp Power Threatens Soft Power.” *Foreign Affairs*, *Foreign Affairs Magazine*, 24 Jan. 2018, [www.foreignaffairs.com/articles/china/2018-01-24/how-sharp-power-threatens-soft-power](http://www.foreignaffairs.com/articles/china/2018-01-24/how-sharp-power-threatens-soft-power). Accessed 24 Feb. 2023.
5. “Hu Urges Enhancing 'Soft Power' of Chinese Culture.” *Www.chinadaily.com.cn*, [www.chinadaily.com.cn/china/2007-10/15/content\\_6226620.htm](http://www.chinadaily.com.cn/china/2007-10/15/content_6226620.htm). Accessed 26 Feb. 2023.
6. Carminati, Daniele. “The State of China’s Soft Power in 2020.” *E-International Relations*, 3 July 2020, [www.e-ir.info/2020/07/03/the-state-of-chinas-soft-power-in-2020/](http://www.e-ir.info/2020/07/03/the-state-of-chinas-soft-power-in-2020/). Accessed 26 Feb. 2023.
7. Nye, Joseph S. “Soft Power.” *Foreign Policy*, vol. 80, no. 80, 1990, pp. 153–171, [www.jstor.org/stable/1148580?read-now=1&seq=16#page\\_scan\\_tab\\_contents](http://www.jstor.org/stable/1148580?read-now=1&seq=16#page_scan_tab_contents), <https://doi.org/10.2307/1148580>. Accessed 16 Apr. 2023.
8. Nye, Joseph S. *Soft Power : The Means to Success in World Politics*. New York, PublicAffairs, 2004.

9. Nye, Joseph S. "On the Rise and Fall of American Soft Power." *New Perspectives Quarterly*, vol. 22, no. 3, June 2005, pp. 75–77, [https://doi.org/10.1111/j.1540-5842.2005.755\\_1.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-5842.2005.755_1.x). Accessed 18 May 2019.
10. Nye, Joseph S. "On the Rise and Fall of American Soft Power." *New Perspectives Quarterly*, vol. 22, no. 3, June 2005, pp. 75–77, [https://doi.org/10.1111/j.1540-5842.2005.755\\_1.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-5842.2005.755_1.x). Accessed 18 May 2019.
11. Riva, Natalia Francesca. "From Soft Power to "Wenhua Ruan Shili": Theory and Practice in the Chinese Discourse on Soft Power." *Iris.unica.it*, 30 Mar. 2016, [iris.unica.it/handle/11584/266739?mode=complete](http://iris.unica.it/handle/11584/266739?mode=complete). Accessed 12 Mar. 2023.
12. Zhongying, Pang. "Guoji Guanxi Zhongde Ruanliliang Jiqita [Soft Power and Others in International Relations]." *Zhanlue Yu Guanli [Strategy and Management]*, vol. 2, 1997, pp. 49–51.
13. Aukia, J. 'The Cultural Soft Power of China: A Tool for Dualistic National Security'. *Journal of China and International Relations*, 2014, 2(1), pp. 71-94
14. Gu, Junwei 'Wailai shuyu de yinjin yu xueshu bentuhua: yi soft power de hanyu fanyi zhi zheng wei lis [On Introduction and Localization of Technical Terms: Through Analysis of Competing Chinese Versions of Soft Power]. *Taiyuan Daxue Xuebao [Journal of Taiyuan University]*, 2011, 12(3), pp. 64-68.
15. Qi, Haixia. "Disputing Chinese Views on Power." *The Chinese Journal of International Politics*, vol. 10, no. 2, 2017, pp. 211–239, [academic.oup.com/cjip/article-abstract/10/2/211/3858368](http://academic.oup.com/cjip/article-abstract/10/2/211/3858368), <https://doi.org/10.1093/cjip/pox005>. Accessed 5 Mar. 2023.
16. Nantulya, Paul. "Strategic Application of the Tao 道 of Soft Power: The Key to Understanding China's Expanding Influence in Africa." *The African Review*, 2 Oct. 2020, pp. 481-529, [www.researchgate.net/publication/346093031\\_Strategic\\_Application\\_of\\_the\\_Tao\\_dao\\_of\\_Soft\\_Power\\_The\\_Key\\_to\\_Understanding\\_China's\\_Expanding\\_Influence\\_in\\_Africa](http://www.researchgate.net/publication/346093031_Strategic_Application_of_the_Tao_dao_of_Soft_Power_The_Key_to_Understanding_China's_Expanding_Influence_in_Africa), <https://doi.org/10.1163/1821889x-12340028>. Accessed 5 Mar. 2023.

17. Wang Huning, 'Zuwei guojia shili de wenhua: ruanquanli' ('Soft Power: the Culture as the Strength of the Country'), Fudan xuebao shehui kexue ban (The Social Science Edition of the Fudan University Journal), No. 3 (1993), pp. 91–96.
18. Junzhou, Wang, and Sun Lianzhong. "Curbing Worms Have Small Ways, Flying Dragons Have Big Ways." *Jingji Wenti Tansuo*, no. 4, 2005, pp. 4–8.
19. Jingzhu, Cao. "Worried Thoughts on Soft Power' ["Ruanshili Zhi Yousi"]." *Xuexi Yuekan*, no. 4, 2004.
20. Huang, Muyi. "Philosophical Thinking Regarding "Soft Power"" ["Guanyu "Ruanshili" de Zhexue Sicao"]." *Zhexue Shijie*, no. 12, 2004.
21. Xiaoying, Sun. "'Build up Soft Power, Grasp Every Opportunity of Peaceful Unification" ["Dazao Ruanshili, Bawo Heping Tongyi de Mei Yige Jihui"]." *Dongnanya Zongheng*, no. 12, 2004, pp. 77–81.
22. Qianjin, Qi. "US Soft Power Declines Rapidly" ["Meiguo Ruanshili Jiju Hualuo"]." *Liaowang Xinwen Zhoukan*, 19 July 2004.
23. Wang, Hongying, and Yeh-Chung Lu. "The Conception of Soft Power and Its Policy Implications: A Comparative Study of China and Taiwan." *Journal of Contemporary China*, vol. 17, no. 56, 19 June 2008, pp. 425–447, <https://doi.org/10.1080/10670560802000191>.
24. Breslin, S. 'The Soft Notion of China's "Soft Power"'. Asia Programme Paper 2011. London: Chatham House.
25. Glaser, Bonnie S., and Melissa Murphy. "Soft Power with Chinese Characteristics." *Center for International and Strategic Studies*, 10 Mar. 2010, pp. 10–26, [www.csis.org/analysis/soft-power-chinese-characteristics](http://www.csis.org/analysis/soft-power-chinese-characteristics).
26. Y, Xintian. "Ruan Shili Jianshe Yu Zhongguo Duiwai Zhanlue, [Soft Power Development and China's Foreign Strategy]." *Zhongguo Yu Shijie Zhuanlun [Forum on China and the World]*, 2008, pp. 1–17.
27. Xuetong, Yan. "The Rise of China in Chinese Eyes." *Journal of Contemporary China*, vol. 10, no. 26, Feb. 2001, pp. 33–39, doi:<https://doi.org/10.1080/10670560123407>.

28. Xuetong, Yan. "The Rise of China and Its Power Status." *The Chinese Journal of International Politics*, vol. 1, no. 1, Jan. 2006, pp. 5–33, doi:<https://doi.org/10.1093/cjip/pol002>.
29. Xuetong, Yan and Jin Hu 'Zhong-Mei ruan shili bijiao' [Comparing Chinese and American soft power]. *Xiandai Guoji Guanxi* [Contemporary International Relations], 2008, 1, pp. 24-29.
30. Wang, Yiwei. "Public Diplomacy and the Rise of Chinese Soft Power." *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, vol. 616, no. 1, Mar. 2008, pp. 257–73, doi:<https://doi.org/10.1177/0002716207312757>.
31. Shambaugh, David. *China Goes Global*. Oxford University Press, 2013.
32. "Full Text of Hu Jintao's Report at 17th Party Congress." *Www.chinadaily.com.cn*, 24 Oct. 2007, [www.chinadaily.com.cn/china/2007-10/24/content\\_6204564\\_10.htm](http://www.chinadaily.com.cn/china/2007-10/24/content_6204564_10.htm). Accessed 4 Apr. 2023.
33. Hong, Xiaonan. *Tigao Guojia Wenhua Ruan Shili de Zhexue Yanjiu* [Philosophical Study on Improving National Cultural Soft Power]. Renmin Chubanshe, 2013, pp. 78–515.
34. Cho, Y.N., & Jeong, J. (2008). *China's Soft Power: Discussions, Resources, and Prospects*. *Asian Survey*, 48, 453-472.
35. Li Mingjiang, "Soft Power in Chinese Discourse: Popularity and Prospect," in Li Mingjiang, ed., *Soft Power: China's Emerging Strategy in International Politics* (Lexington-Rowman & Littlefield, 2009), 21-43.
36. Zheng, Biao. *Zhongguo Ruan Shili* [China's soft power]. Beijing: Zhongyang bianyi chubanshe. 2010.
37. Zhao, Gang and Xiao, Huan. *Guojia Ruan Shili* [National Soft Power]. Beijing: Xin shijie chubanshe. 2010.
38. "胡锦涛同全国宣传思想工作会议代表座谈" [Ху Цзиньтао спілкується з делегатами Всекитайської конференції з пропаганди та ідеологічної роботи], *Kp.china-Embassy.gov.cn*, 22 Jan. 2008, [kp.china-embassy.gov.cn/zgxw/zgzxxw/200801/t20080122\\_1347212.htm](http://kp.china-embassy.gov.cn/zgxw/zgzxxw/200801/t20080122_1347212.htm). Accessed 6 Apr. 2023.

39. Shambaugh David. "China's Soft-Power Push: The Search for Respect." *Foreign Affairs*, vol. 94, no. 4, 2015, pp. 99–107, [www.jstor.org/stable/24483821?read-now=1&seq=1#page\\_scan\\_tab\\_contents](http://www.jstor.org/stable/24483821?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents). Accessed 06 Apr. 2023.
40. Renmin Wang. 'Cai Wu: ruan shili ye shi ying daoli' [Cai Wu: soft power is also a hard truth]. *Renmin Wang [People's Daily Online]*. Retrieved from: <<http://theory.people.com.cn/GB/166866/10062579.html>>, Jul 19, 2009. Accessed 9 Apr. 2023.
41. "中国共产党第十七届中央委员会第六次全体会议公报。" [Комюніке шостого пленарного засідання 17-го з'їзду Центрального комітету Комуністичної партії Китаю] *Www.gov.cn*, 18 Oct. 2011, [www.gov.cn/jrzq/2011-10/18/content\\_1972749.htm](http://www.gov.cn/jrzq/2011-10/18/content_1972749.htm). Accessed 9 Apr. 2023.
42. "胡锦涛在中国共产党第十八次全国代表大会上的报告 - 中国共产党第十八次全国代表大会 - 新华网 [Доповідь Ху Цзіньтао на 18-му Всекитайському з'їзді Комуністичної партії Китаю - 18-й Всекитайський з'їзд Комуністичної партії Китаю - Сінхуа]." *Www.xinhuanet.com*, 17 Nov. 2012, [www.xinhuanet.com//18cpcnc/2012-11/17/c\\_113711665.htm](http://www.xinhuanet.com//18cpcnc/2012-11/17/c_113711665.htm). Accessed 10 Apr. 2023.
43. "胡锦涛在中国共产党第十八次全国代表大会上的报告 - 中国共产党第十八次全国代表大会 - 新华网 [Повний Текст Доповіді Ху Цзіньтао На 18-му Всекитайському з'їзді Комуністичної Партії Китаю - Сінхуа]." *Www.xinhuanet.com*, 17 Nov. 2012, [www.xinhuanet.com//18cpcnc/2012-11/17/c\\_113711665\\_7.htm](http://www.xinhuanet.com//18cpcnc/2012-11/17/c_113711665_7.htm). Accessed 10 Apr. 2023.
44. "习近平:建设社会主义文化强国 着力提高国家文化软实力 [Сі Цзіньпін: Побудова Соціалістичної Культурної Могутності Та Прагнення Посилити Культурну м'яку Силу країни]." *Www.gov.cn*, 31 Dec. 2013, [www.gov.cn/ldhd/2013-12/31/content\\_2558147.htm](http://www.gov.cn/ldhd/2013-12/31/content_2558147.htm). Accessed 12 Apr. 2023.
45. Zhang, Zhongjun. "增强中国国际话语权的思考 - 中国党建期刊文献总库 [Роздуми Про Посилення Міжнародного Дискурсу Китаю]." *Theoretical Horizon*, no. 4, 2012, pp. 56–59,

218.28.6.69:90/KCMS/detail/detail.aspx?filename=LLSY201204023&dbcode=CJFX&dbname=. Accessed 12 Apr. 2023.

46. “青年要自觉践行社会主义核心价值观-- 专题报道-人民网 [Молодь Повинна Свідомо Сповідувати Основні Соціалістичні цінності].” *Crc.people.com.cn*, 4 May 2015, *crc.people.com.cn/xuexi/n/2015/0720/c397563-27331773.html*. Accessed 12 Apr. 2023.
47. “习近平:使社会主义核心价值观的影响像空气一样无所不在-高层动态-新华网 [Сі Цзіньпін: Зробити Вплив Основних Соціалістичних Цінностей повсюдним, Як повітря].” *Www.xinhuanet.com*, Xinhua News Agency, 25 Feb. 2014, *www.xinhuanet.com//politics/2014-02/25/c\_119499523.htm*. Accessed 12 Apr. 2023.
48. “张国祚: 中国软实力具有“以文化天下”的特色--理论-人民网 [Чжан Гоцзо: “М’яка сила” Китаю Характеризується “світом культури”].” *Theory.people.com.cn*, 16 Mar. 2015, *theory.people.com.cn/n/2015/0316/c40531-26698144.html*. Accessed 12 Apr. 2023.

## ДОДАТКИ

1. Riva, Natalia Francesca. “From Soft Power to “Wenhua Ruan Shili”: Theory and Practice in the Chinese Discourse on Soft Power.” *Iris.unica.it*, 30 Mar. 2016, [iris.unica.it/handle/11584/266739?mode=complete](http://iris.unica.it/handle/11584/266739?mode=complete), p. 147.

## АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи

Тема “Теорія м’якої сили Джозефа Ная та її китайська інтерпретація”

Студент Закс Єгор Олександрович

*(прізвище, ім'я та по-батькові)*

Рік навчання, факультет: 4 рік навчання, факультет соціальних наук та соціальних технологій

Науковий керівник Кандидат історичних наук, Доктор філософії (ун-т Васеда), старший викладач Микал О.К.

*(вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)*

Захищена “\_\_\_\_\_” \_\_\_\_\_ 2023 р.

Короткий зміст роботи

Ця робота присвячена дослідженню теоретичних відмінностей китайської інтерпретації теорії Джозефа Ная від оригінальної теорії. Для цього було проаналізовано розвиток концепції м’якої сили в рамках китайського наукового дискурсу, а також її використання китайськими лідерами Ху Цзіньтао та Сі Цзіньпіном у своїх промовах. У кінці роботи було порівняно теоретичні особливості китайської інтерпретації теорії м’якої сили та власне теорії Джозефа Ная.

Short summary

This paper is devoted to the study of theoretical differences between the Chinese interpretation of Joseph Nye's theory and the original theory. For this purpose, the author analyzed the development of the soft power concept within the Chinese academic discourse, as well as its use by Chinese leaders Hu Jintao and Xi Jinping in their speeches. The paper concludes with a comparison of the theoretical features of the Chinese interpretation of soft power theory and Joseph Nye's own theory.